

*Załącznik do uchwały Nr XXV/252/18.
Rady Powiatu w Goleniowie
z dnia 15.02.2018r.*

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE GOLENIOWSKIM**

NA LATA 2018 – 2022

Spis treści	2
Wstęp	3
I. Rekomendacje dla Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Goleniowskim na lata 2018 – 2020	5
II. Charakterystyka Powiatu Goleniowskiego	6
III. Problem przemocy w Powiecie Goleniowskim	8
IV. Cele i działania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Powiecie Goleniowskim	16
V. Harmonogram działań	18
VI. Źródła finansowania	19
VII. Sposób monitorowania i sprawozdawczości	20
VIII. Spis tabel	20

Wstęp

Przemoc jest aktem agresji, który zagraża wolności i godności człowieka, godzi w podstawową wartość społeczeństwa. Szczególnie dotkliwym i szkodliwym jej rodzajem jest przemoc w rodzinie, której celem jest wywarcie wpływu oraz wymuszenie zachowania pożądanego z perspektywy sprawcy przemocy.

Zgodnie z definicją przyjętą przez Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc charakteryzuje się następującymi cechami:

- jest **intencjonalna**, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- **siły są nierównomierne** – sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary,
- **działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary,
- **powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe lub odroczone w czasie.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 29 lipca 2005 r. uchwalił ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W art. 2 ustawodawca definiuje przemoc w rodzinie jako „... *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*”

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy, wyróżniamy jej następujące rodzaje :

- **przemoc fizyczna – naruszenie nietykalności fizycznej** - bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu,
- **przemoc psychiczna – naruszenie godności osobistej** - sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą - np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów,
- **przemoc seksualna – naruszenie intymności**: zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie,
- **przemoc ekonomiczna – naruszenie własności** - wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie

czyją własnością, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp. utrzymywanie osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie pracy zawodowej, ograniczanie środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego,

- **zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich** - jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

- **faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych,
- **faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji,
- **faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa m.in. zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz nakłada obowiązek udzielania tym osobom wsparcia w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną,
- zapewnienia na żądanie osoby dotkniętej przemocą, bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn, rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Nowelizacją ustawy z 10 czerwca 2010 r. wprowadzono jeszcze bardziej radykalne sposoby ochrony ofiar przemocy, m.in. obowiązek powoływania zespołów interdyscyplinarnych w gminach, możliwość wszczęcia procedury Niebieskiej Karty bez zgody osoby dotkniętej przemocą, możliwość żądania opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy, interwencyjnego odebrania dziecka w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego, zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci oraz rozszerzenie środków karnych w stosunku do sprawców przemocy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa kompetencje organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego.
Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Rada Powiatu w Goleniowie uchwałą Nr XXII/205/2013 przyjęła Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Goleniowskim na lata 2013 – 2017. Sprawozdania z jego realizacji przedkładane były Radzie Powiatu każdego roku.

Obecnie zaistniała potrzeba opracowania programu na kolejny okres. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie przygotowało projekt takiego programu na lata 2018-2022. Jego celem jest zwiększenie bezpieczeństwa rodzin doświadczającej przemocy domowej, wzmocnienie wewnętrznej odwagi do przeciwstawienia się problemowi oraz podejmowanie zdecydowanych działań, zmierzających do efektywnego rozwiązania problemu przemocy w rodzinie. Program zakłada kontynuację działań informacyjnych, profilaktycznych, a także rozwój specjalistycznej pomocy dla ofiar przemocy. Projekt programu skonsultowano z partnerami współpracującymi w realizacji zaplanowanych zadań.

I. Rekomendacje dla Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Goleniowskim na lata 2018-2022

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Goleniowskim na lata 2018-2022 wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Strategię Rozwoju Kraju 2020, przyjętą uchwałą nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 przyjęty uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku,
- Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2020 przyjęty uchwałą nr XIII/154/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 21 lutego 2012 r.
- Program Polityki Rozwoju Powiatu Goleniowskiego na lata 2014-2020 przyjęty uchwałą nr V/37/15 Rady Powiatu w Goleniowie z dnia 23 kwietnia 2015 r.

- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Goleniowskiego na lata 2016 – 2025 przyjętą uchwałą nr XV/147/16 Rady Powiatu w Goleniowie z dnia 22 września 2016r.

II. Charakterystyka Powiatu Goleniowskiego

Powiat Goleniowski położony jest w centralno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego i zajmuje powierzchnię 1.616km². Utworzony został w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej Polski. Powiat Goleniowski graniczy z siedmioma powiatami: gryfickim, kamieńskim, łobeskim, polickim (poprzez rzekę Odrę i Zalew Szczeciński), stargardzkim, Świnoujściem – miasto na prawach powiatu (poprzez Zalew Szczeciński), Szczecinem – miasto na prawach powiatu.

Jego siedzibą jest miasto Goleniów.

W skład powiatu wchodzi:

- ✓ cztery miasta: Goleniów, Maszewo, Nowogard, Stepnica,
- ✓ cztery gminy miejsko-wiejskie: Goleniów, Maszewo, Nowogard, Stepnica,
- ✓ dwie gminy wiejskie: Osina i Przybiernów.

Mapa 1 Powiat Goleniowski i gminy Powiatu Goleniowskiego

Źródło: Wikipedia

Tabela nr 1 Dane dot. powierzchni w podziale na gminy

Lp.	Jednostka administracyjna	Powierzchnia (km ²)	%
1.	Powiat Goleniowski	1.616	100
2.	Gmina Goleniów	443	27,41
3.	Gmina Nowogard	339	20,98
4.	Gmina Maszewo	210	13,00

5.	Gmina Stepnica	293	18,13
6.	Gmina Przybiernów	229	14,17
7.	Gmina Osina	102	6,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powiat Goleniowski pod względem ludności znajduje się na 6 miejscu w woj. zachodniopomorskim. Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2016 roku zamieszkiwało go 82 474 mieszkańców, w tym: 40 715 mężczyzn i 41 759 kobiet, co stanowi odpowiednio 49,4% i 50,6% ogółu ludności. Struktura ludności według płci, od kilku lat nie ulega większym zmianom i w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu, podobnie jak w kraju, nieznacznie przeważają kobiety. Większość mieszkańców Powiatu to mieszkańcy miast (54,7%), pozostałe 45,3% zamieszkuje tereny wiejskie.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Powiatu Goleniowskiego z podziałem na gminy, z wyodrębnionym obszarem miejskim i wiejskim (stan na dzień 31.XII.2016 r.)

Jednostka administracyjna	ogółem	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
				%	%
Powiat Goleniowski	82 474	40 715	41 759	49,4%	50,6%
Goleniów - miasto	22 579	10 841	11 738	48,0%	52,0%
Goleniów - obszar wiejski	13 266	6 754	6 512	50,9%	49,1%
Maszewo - miasto	3 367	1 619	1 748	48,1%	51,9%
Maszewo - obszar wiejski	5 440	2 788	2 652	51,3%	48,8%
Nowogard - miasto	16 722	8 068	8 654	48,2%	51,8%
Nowogard - obszar wiejski	8 035	4 062	3 973	50,6%	49,4%
Osina - gmina wiejska	3 048	1 540	1 508	50,5%	49,5%
Przybiernów - gmina wiejska	5 098	2 589	2 509	50,8%	49,2%
Stepnica - miasto	2 461	1 226	1 235	49,8%	50,2%
Stepnica - obszar wiejski	2 458	1 228	1 230	50,0%	50,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Powiecie Goleniowskim od pięciu lat, z roku na rok, maleje liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0-17) oraz produkcyjnym (18-60 dla kobiet i 18-65 dla mężczyzn), a wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 lat dla kobiet i powyżej 65 dla mężczyzn).

Tabela 3 Liczba mieszkańców wg ekonomicznych grup wieku (grudzień 2016)

Ludność w wieku:	Rok				
	2012	2013	2014	2015	2016
przedprodukcyjnym	16 215	15 999	15 902	15 679	15 564
produkcyjnym	53 509	53 290	53 043	52 502	52 069
poprodukcyjnym	12 343	12 981	13 562	14 174	14 841

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

III. Problem przemocy w rodzinie w Powiecie Goleniowskim

W Powiecie Goleniowskim, we wszystkich gminach działają Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Dzięki współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie z instytucjami i służbami pracującymi na co dzień z osobami uwikłanymi w przemoc domową zebrano dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie za okres 2014–2016, które posłużyły do zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie w Powiecie Goleniowskim. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie może korzystać z różnego rodzaju wsparcia, także anonimowo, zatem statystycznie uwzględniana może zostać kilkakrotnie w danych z poszczególnych instytucji. Przedstawione poniżej dane zawierają informacje będące w posiadaniu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie oraz uzyskane od podmiotów realizujących na terenie Powiatu Goleniowskiego zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie i działający w jego strukturach Punkt Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego zajmuje się między innymi pomocą osobom dotkniętym przemocą. Punkt oferuje doradztwo specjalistyczne, w szczególności psychologiczne, prawne i rodzinne. Działalność Punktu to szeroko pojęta interwencja, skierowana do osób i rodzin oraz zintegrowana współpraca z organami administracji rządowej i samorządowej, z instytucjami systemu społecznego, w celu rozwiązywania problemów jednostki i rodzin.

Tabela 4 Liczba rodzin korzystających z usług PIK z uwzględnieniem przyczyn udzielania pomocy i podziałem na gminy w roku 2014

Lp.	Przyczyny	Gmina Goleniów		Gmina Nowogard		Gmina Maszewo		Gmina Stepnica		Gmina Przybiernów		Gmina Osina	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.
1	Sytuacja kryzysowa, problemy rodzinne	8	25	4	17	2	5	1	4	3	10	-	-
2	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	9	36	1	5	2	8	1	5	-	-	1	5
3	Ubóstwo	5	17	1	2	-	-	-	-	1	2	-	-

Lp.	Przyczyny	Gmina Goleniów		Gmina Nowogard		Gmina Maszewo		Gmina Stepnica		Gmina Przybiernów		Gmina Osina	
4	Bezrobocie	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Alkoholizm	4	11	2	14	1	4	-	-	1	2	-	-
6	Przemoc psychiczna i fizyczna	29	102	8	30	2	5	1	4	1	2	-	-
7	Choroba	9	29	-	-	2	9	-	-	-	-	1	4
8	Niepełnosprawność	1	5	-	-	-	-	-	-	1	3	1	4
9	Zdarzenie losowe	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
	OGÓLEM	68	236	16	68	9	31	3	13	7	19	4	16

Źródło: Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie

Tabela 5 Liczba rodzin korzystających z usług PIK z uwzględnieniem przyczyn udzielania pomocy i podziałem na gminy w roku 2015

Lp.	Przyczyny	Gmina Goleniów		Gmina Nowogard		Gmina Maszewo		Gmina Stepnica		Gmina Przybiernów		Gmina Osina	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba a rodzin	Liczba osób w rodz.
1	Sytuacja kryzysowa	15	48	-	-	3	11	1	3	5	24	2	9
2	Niewydolność wychowawcza	16	61	1	2	1	7	-	-	-	-	-	-
3	Problemy finansowe, bezrobocie	10	27	-	-	1	4	1	3	-	-	-	-
4	Problemy mieszkaniowe, bezdomność	-	-	-	-	-	-	2	5	-	-	-	-
5	Alkoholizm, narkomania	5	14	1	4	1	6	1	3	1	7	-	-
6	Przemoc psychiczna i fizyczna	28	95	5	12	3	10	2	6	3	9	1	8
7	Choroba	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Niepełnosprawność	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Samobójstwa	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
10	Zdarzenie losowe	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-
	OGÓLEM	82	261	7	18	9	38	8	21	10	42	3	17

Źródło: Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie

Tabela 6 Liczba rodzin korzystających z usług PIK z uwzględnieniem przyczyn udzielania pomocy i podziałem na gminy w roku 2016

Lp.	Przyczyny	Gmina Goleniów		Gmina Nowogard		Gmina Maszewo		Gmina Stepnica		Gmina Przybiernów		Gmina Osina	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.
1	Sytuacja kryzysowa	22	80	6	16	4	18	2	6	4	11	3	13
2	Niewydolność wychowawcza	16	83	1	2	4	30	1	4	1	2	-	-
3	Problemy finansowe, bezrobocie	4	15	-	-	1	7	-	-	1	2	-	-
4	Problemy mieszkaniowe, bezdomność	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Alkoholizm, narkomania	3	7	1	3	-	-	-	-	1	7	-	-
6	Przemoc psychiczna i fizyczna	27	102	3	9	1	5	2	6	2	9	-	-
7	Choroba	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Niepełnosprawność	7	18	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-
9	Zdarzenie losowe	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	1	5
	OGÓLEM	84	315	11	30	10	60	6	19	10	35	4	18

Źródło: Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie

Tabela 7 Udzielenie wsparcia w ramach specjalistycznego poradnictwa PIK z podziałem na gminy

2014	Rodzaj wsparcia	Gmina Goleniów	Gmina Nowogard	Gmina Maszewo	Gmina Stepnica	Gmina Przybiernów	Gmina Osina
		Liczba osób korzystających	Liczba osób korzystających	Liczba osób korzystających	Liczba osób korzystających	Liczba osób korzystających	Liczba osób korzystających
	Prawne	12	1	2	2	1	1
	Psychologiczne	33	4	4	-	4	4
	Mediacje	5	2	-	-	-	-
	Terapie	1	1	-	-	-	-
	ogółem	51	8	6	2	5	5

2015	Rodzaj wsparcia	Gmina Goleniów	Gmina Nowogard	Gmina Maszewo	Gmina Stepnica	Gmina Przybiernów	Gmina Osina
	Prawne	36	-	1	2	5	2
	Psychologiczne	41	5	7	3	8	2
	Pedagogiczne	2	-	-	-	-	-
	Mediacje	2	-	-	-	-	-
	ogółem	81	5	8	5	13	4
2016	Rodzaj wsparcia	Gmina Goleniów	Gmina Nowogard	Gmina Maszewo	Gmina Stepnica	Gmina Przybiernów	Gmina Osina
	Prawne	24	3	3	2	9	4
	Psychologiczne	53	21	12	9	9	8
	pedagogiczne	1	-	-	-	-	-
	terapia	-	-	-	-	1	-
	mediacje	3	-	-	-	-	-
	ogółem	81	24	15	11	19	12

**Wystąpiły przypadki, w których zgłaszające się osoby korzystały jednocześnie z kilku porad*

Źródło: Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie

Pomoc rodzinie, w której jest przemoc obliuguje również do prowadzenia działań wobec sprawców. Ta część wsparcia dla rodziny przemocowej jest najtrudniejsza do zrealizowania, bowiem przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych osób jest bardzo trudne. Powiat Goleniowski oferuje co roku możliwość uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Warunkiem koniecznym jest uznanie faktu stosowania przemocy w rodzinie przez sprawcę i chęć zmiany.

Tabela nr 8 *Realizacja programów korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie*

1	Liczba uczestników		2014	2015	2016
2	Liczba osób, które rozpoczęły program	ogółem	23	11	14
		kobiety	6	4	2
		mężczyźni	17	7	12
3	Liczba osób, które ukończyły program	ogółem	16	8	10
		kobiety	4	3	2
		mężczyźni	12	5	8

Zródło: Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie

2. **Interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** z terenu Powiatu Goleniowskiego działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielają wsparcia i pomocy w ramach procedury niebieskiej karty. Zadaniem zespołów jest kompleksowa pomoc oraz monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie - w ramach procedury niebieskiej karty - powoływane są **grupy robocze**. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów - specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prace w ramach grup roboczych prowadzone są w zależności od problemów występujących w indywidualnych przypadkach oraz potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny. Zadaniem grup roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Tabela 9 Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty, podjętych interwencji z podziałem na gminy

l.p.	Gmina		2014r.	2015r.	2016r.
1	Goleniów	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	72	64	88
		Liczba podjętych interwencji domowych dot. zgłoszenia przemocy w rodzinie	15	11	17
		Liczba podjętych interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	1	1	1
2	Nowogard	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	44	35	78
		Liczba podjętych interwencji domowych dot. zgłoszenia przemocy w rodzinie	44	35	78
		Liczba podjętych interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	2	0	0
3	Maszewo	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	15	17	7
		Liczba podjętych interwencji domowych dot. zgłoszenia przemocy w rodzinie	5	4	4
		Liczba podjętych interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	0	0	0
4	Stepnica	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	16	12	25
		Liczba podjętych interwencji domowych dot. zgłoszenia przemocy w rodzinie	10	10	10
		Liczba podjętych interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	0	0	0
5	Przybiernów	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	13	22	18
		Liczba podjętych interwencji domowych dot. zgłoszenia przemocy w rodzinie	16	26	19
		Liczba podjętych interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	0	0	0
6	Osina	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	6	6	6
		Liczba podjętych interwencji domowych dot. zgłoszenia przemocy w rodzinie	3	3	5
		Liczba podjętych interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	0	0	0

Źródło: Dane interdyscyplinarnych zespołów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu

3. **Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – prowadzą działalność informacyjną, służącą nie tylko rozwiązywaniu problemów alkoholowych, ale również podejmują czynności i udzielają wsparcia osobom z problemem alkoholowym, które dodatkowo są sprawcami przemocy w rodzinie:

Tabela 10 Działania podejmowane przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

I.p.	Gmina		2014r.	2015r.	2016r.
1	Goleniów	Liczba zgłoszeń nadużywania alkoholu	111	96	88
		w tym:			
		zgłoszenia dot. osób z problemem alkoholowym, które są sprawcami przemocy w rodzinie	17	24	14
2	Nowogard	Liczba zgłoszeń nadużywania alkoholu	63	53	64
		w tym:			
		zgłoszenia dot. osób z problemem alkoholowym, które są sprawcami przemocy w rodzinie	12	5	12
3	Maszewo	Liczba zgłoszeń nadużywania alkoholu	68	39	38
		w tym:			
		zgłoszenia dot. osób z problemem alkoholowym, które są sprawcami przemocy w rodzinie	30	29	26
4	Stepnica	Liczba zgłoszeń nadużywania alkoholu	63	53	46
		w tym:			
		zgłoszenia dot. osób z problemem alkoholowym, które są sprawcami przemocy w rodzinie	0	0	1
5	Przybiernów	Liczba zgłoszeń nadużywania alkoholu	23	40	20
		w tym:			
		zgłoszenia dot. osób z problemem alkoholowym, które są sprawcami przemocy w rodzinie	7	14	6
6	Osina	Liczba zgłoszeń nadużywania alkoholu	9	16	24
		w tym:			
		zgłoszenia dot. osób z problemem alkoholowym, które są sprawcami przemocy w rodzinie	3	6	10

Źródło: Dane gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu

4. **Komenda Powiatowa Policji w Goleniowie** – podejmuje działania w zakresie interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie: w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemoc w rodzinie zostaje wszczęta procedura niebieskiej karty oraz sporządzony dokładny opis zdarzenia w formie notatki urzędowej. W sytuacjach stwarzających zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar oraz w sytuacjach stwierdzenia

popelnienia przestępstwa, zostaje wszczęte postępowanie przygotowawcze przeciwko sprawcy.

Tabela 11 *Działania podejmowane przez Policję dot. interwencji domowych oraz wszczęcia procedury niebieskiej karty*

Wyszczególnienie		L a t a		
		2014	2015	2016
Liczba interwencji domowych związanych ze zgłoszeniem przemocy w rodzinie		2457	2537	2310
w tym	liczba wypełnionych formularzy „A” niebieskiej karty	138	117	200
Liczba ofiar przemocy domowej		130	113	129
w tym:	kobiety	82	70	95
	mężczyźni	14	12	14
	małoletni	34	31	20
Liczba sprawców przemocy domowej		139	122	201
w tym:	kobiety	15	9	16
	mężczyźni	122	113	185
	nieletni	2	0	0

Źródło: Dane Powiatowej Komendy Policji w Goleniowie

5. **Prokuratura Rejonowa w Goleniowie** – w przypadku podejrzenia popelnienia przestępstwa wszczyna postępowanie przygotowawcze, zleca zebranie i zabezpieczenie dowodów, zleca ujęcie sprawcy. Może także zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. W zależności od oceny materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem do sądu aktu oskarżenia lub umorzeniem postępowania.

Tabela 12 *Działania podejmowane przez Prokuraturę dot. postępowań z art. 207 k.k.*

Wyszczególnienie		2014r.	2015r.	2016r.
Liczba prowadzonych postępowań w związku z podejrzeniem popelnienia przestępstwa z art. 207		78	68	93
z tego:	liczba aktów oskarżenia z art. 207 k.k. skierowanych do Sądu	21	8	34
	Liczba osób skazanych z art. 207 k.k	27	32	34

Źródło: Dane Prokuratury Rejonowej w Goleniowie

6. **Kuratorska Służba Sądowa w Goleniowie** – realizuje określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Kuratorzy sądowi wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz mogą wchodzić w skład grup roboczych.

Tabela 13 *Dozór kuratorski i obowiązek oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych*

Wyszczególnienie	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba osób dorosłych z dozorem kuratorskim w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie	34	36	39
Liczba osób z nałożonym przez Sąd obowiązkiem uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych	5	11	14

Źródło: Dane Kuratorskiej Służby Sądowej

Skala problemu przemocy w rodzinie jest trudna do precyzyjnego oszacowania i może być dużo wyższa niż wynikałoby to z zebranych danych. Główną przyczyną trudności jest uzyskanie wiarygodnych, rzeczywistych danych przede wszystkim dlatego, że przemoc nadal jest problemem marginalizowanym i przemilczanym a ofiary nie szukają pomocy instytucjonalnej.

IV. Cele i działania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Goleniowskim.

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy domowej w Powiecie Goleniowskim.

Cele szczegółowe:

- 1. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.**
- 2. Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doświadczyły.**
- 3. Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców.**
- 4. Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Cel szczegółowy1: Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Lp.	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki
1	Opracowanie, publikacja i dystrybucja (zakup) ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia	Wzrost świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia	Liczba, opublikowanych, rozdystrybuowanych ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia
2	Organizowanie akcji informacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej z wykorzystaniem prasy i mediów lokalnych - dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych	Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej negatywnych skutków	Liczba akcji informacyjnych, informacji prasowych oraz w mediach lokalnych na temat zjawiska przemocy domowej
3	Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych	Zapobieganie zachowaniom agresywnym, zwiększenie wiedzy na	Liczba programów profilaktycznych

	skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej	temat zjawiska przemocy wśród rówieśników	
4	Rozwój atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego służących wzmocnieniu więzi rodzinnych.	Wzmocnienie więzi rodzinnych.	Liczba inicjatyw

Cel szczegółowy 2: Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy o osób, które jej doświadczają

Lp.	Działania	Zamierzone efekty	Wskaźniki
1	Opracowanie i realizacja projektów kierowanych do ofiar przemocy domowej	Wzmocnienie ofiar przemocy do zmiany swojej sytuacji.	Liczba opracowanych i zrealizowanych projektów skierowanych do ofiar przemocy domowej
2	Zapewnienie schronienia osobom (ofiaram przemocy), które zmuszone są opuścić swój dom poprzez wskazanie miejsc całonocowych	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u ofiar w sytuacji kryzysowej.	Liczba osób skierowanych do hosteli, specjalistycznych ośrodków dla ofiar przemocy, domów samotnych matek, itp.
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapie i działania interwencyjne	Wzrost liczby osób dotkniętych przemocą domową korzystających ze specjalistycznego wsparcia.	Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, terapii oraz liczba osób, wobec których podjęto działania interwencyjne
4	Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą domową	Wzrost liczby dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy objętych specjalistycznym wsparciem	Liczba dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych przemocą domową objętych specjalistycznym wsparciem
5	Kontynuowanie współpracy z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi	Kompleksowe wsparcie rodzin dotkniętych przemocą domową	Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych

Cel szczegółowy 3: Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców

Lp.	Działania	Zamierzone efekty	Wskaźniki
1	Objęcie programami korekcyjno-edukacyjnymi sprawców przemocy domowej	Wzrost wiedzy i umiejętności pracy nad samym sobą, zmiany zachowania agresywnego w asertywne	Liczba sprawców przemocy uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
2	Objęcie programami psychologiczno – terapeutycznymi sprawców przemocy domowej i członków ich rodzin	Utrwalanie zmian osiągniętych w wyniku udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym	Liczba sprawców przemocy uczestniczących w programach psychologiczno – terapeutycznych dla sprawców przemocy w rodzinie.
3	Monitorowanie osób po ukończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego	Zmniejszenie liczby rodzin, w których były podejmowane interwencje służb pracujących w obszarze przemocy	Liczba podejmowanych interwencji związanych ze zgłoszeniem przemocy w rodzinie
4	Monitorowanie osób po ukończeniu programu psychologiczno – terapeutycznego	Zmniejszenie liczby rodzin, w których były podejmowane interwencje służb pracujących w obszarze przemocy	Liczba podejmowanych interwencji związanych ze zgłoszeniem przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy 4: Usprawnianie przepływu informacji pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Działania	Zamierzone efekty	Wskaźniki
1	Szkolenia przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	Wzrost kompetencji przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2	Diagnozowanie, monitorowanie rozmiaru przemocy domowej w Powiecie Goleniowskim oraz analizowanie form i efektów udzielonego wsparcia	Pozyskanie informacji dotyczących rozmiaru przemocy domowej w Powiecie Goleniowskim	Dane liczbowe o problemie, formach wspomagania i efektach udzielonego wsparcia.

V. Harmonogram działań

Lp.	Działania	Czas realizacji	Podmiot realizujący i jednostki współuczestniczące w realizacji
Cel szczegółowy 1: Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie			
1	Opracowanie, dystrybucja, publikacja (zakup), ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia w Powiecie Goleniowskim.	2018-2022	PCPR, pedagodzy szkolni, Starostwo Powiatowe, Komenda Powiatowa Policji, ośrodki pomocy społecznej, służba zdrowia
2	Organizowanie akcji informacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej z wykorzystaniem prasy i mediów lokalnych-dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych	2018-2022	PCPR, pedagodzy szkolni, ośrodki pomocy społecznej, Komenda Powiatowa Policji, prasa lokalna, media, służba zdrowia
3	Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej	2018-2022	PCPR, poradnie psychologiczno - pedagogiczne, pedagodzy szkolni, OPS, świetlice, kluby.
4	Rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego służących wzmocnieniu więzi rodzinnych.	2018-2022	PCPR, poradnie psychologiczno - pedagogiczne, szkoły, świetlice, kluby, centra kultury
Cel szczegółowy nr 2: Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doświadczają			
1	Opracowanie i realizacja projektów kierowanych do ofiar przemocy domowej.	2018-2022	PCPR, ośrodki pomocy społecznej
2	Zapewnienie schronienia osobom (ofiaram przemocy), które zmuszone są opuścić swój dom poprzez wskazanie miejsc całodobowych	2018-2022	PCPR, OPS, specjalistyczne ośrodki wsparcia, hostele, domy samotnych matek
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię i działania interwencyjne.	2018-2022	PCPR, Komenda Powiatowa Policji, ośrodki pomocy społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe
4	Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą domową.	2018-2022	PCPR, Sąd Rejonowy, ośrodki pomocy społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, świetlice, szkoły
5	Kontynuowanie współpracy z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi	2018-2022	PCPR, interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu

Cel szczegółowy nr 3: Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców			
1	Objęcie programami korekcyjno-edukacyjnymi sprawców przemocy domowej	2018-2022	PCPR, realizator programu, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, ośrodki pomocy społecznej
2	Objęcie programami psychologiczno – terapeutycznymi sprawców przemocy domowej	2018-2022	PCPR, realizator programu, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, ośrodki pomocy społecznej
3	Monitorowanie osób po ukończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego	2018-2022	PCPR, Komenda Powiatowa Policji, OPS, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
4	Monitorowanie osób po ukończeniu programu psychologiczno – terapeutycznego	2018-2022	PCPR, Komenda Powiatowa Policji, OPS, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
Cel szczegółowy nr 4: Usprawnianie przepływu informacji pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
1	Szkolenia przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	2018-2022	PCPR, Komenda Powiatowa Policji, OPS, pedagodzy szkolni, służba zdrowia
2	Diagnozowanie, monitorowanie rozmiaru przemocy domowej w Powiecie Goleniowskim oraz analizowanie form i efektów udzielonego wsparcia	2018-2022	PCPR, Komenda Powiatowa Policji, OPS, służba zdrowia, szkoły

Realizatorzy i partnerzy w realizacji działań ujętych w Programie:

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie, które realizuje Program przy współpracy:

- gmin z terenu Powiatu Goleniowskiego,
- Sądu Rejonowego w Goleniowie,
- Komendy Powiatowej Policji w Goleniowie,
- Prokuratury Rejonowej w Goleniowie,
- ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Goleniowskiego,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Goleniowie,
- poradni psychologiczno-pedagogicznych,
- placówek oświatowych,
- gminnych interdyscyplinarnych zespołów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zakładów opieki zdrowotnej,
- organizacji pozarządowych, Kościoła i związków wyznaniowych.

VI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar na lata 2018– 2022 będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu goleniowskiego,
- z budżetu państwa,
- z budżetów samorządów gminnych – na podstawie zawartych porozumień w sprawie udzielania pomocy finansowej na częściowe pokrycie kosztów funkcjonowania Punktu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego,
- z innych programów i grantów.

VII. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Cele określone w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar wytyczają kierunki działań dla podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.

Koordynatorem realizacji Programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań (na podstawie osiągniętych wskaźników) oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych.

Sprawozdanie z wdrażania i realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar będzie corocznie przedkładane Radzie Powiatu wraz ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie. Ewaluacja Programu będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym sprawozdaniem, a wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość mogą stanowić podstawę do ewentualnej aktualizacji Programu.

VIII. Spis tabel

1. Tabela nr 1. Dane dotyczące powierzchni z podziałem na gminy.....	6
2. Tabela nr 2. Liczba mieszkańców Powiatu Goleniowskiego z podziałem na gminy wyodrębnionym obszarem miejskim i wiejskim	7
3. Tabela nr 3. Liczba mieszkańców wg ekonomicznych grup wieku.....	8
4. Tabela nr 4. Liczba rodzin korzystających z usług PIK z uwzględnieniem przyczyn udzielania pomocy i podziałem na gminy w roku 2014.....	8
5. Tabela nr 5. Liczba rodzin korzystających z usług PIK z uwzględnieniem przyczyn udzielania pomocy i podziałem na gminy w roku 2015.....	9
6. Tabela nr 6. Liczba rodzin korzystających z usług PIK z uwzględnieniem przyczyn udzielania pomocy i podziałem na gminy w roku 2016.....	10
7. Tabela nr 7. Udzielanie wsparcia w ramach specjalistycznego poradnictwa PIK z podziałem na gminy.....	10
8. Tabela nr 8. Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.....	12
9. Tabela nr 9. Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty, podjętych interwencji z podziałem na gminy.....	13
10. Tabela nr 10. Działania podejmowane przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.....	14
11. Tabela nr 11. Działania podejmowane przez Policję dotyczące interwencji domowych oraz wszczęcia procedury niebieskiej karty.....	15
12. Tabela nr 12. Działania podejmowane przez Prokuraturę.....	15
13. Tabela nr 13. Dozór kuratorski i obowiązek oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.....	16